

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

עין משפט נר מצוה

כו.

בבא מציעא פ"ג הלכה ג ע"ג
 הלכה ד סגמ לאוין ריד
 טו"ע ח"ע מ"ט מ"ט סגמ
 ח:
 מב ג ב גי"ט שם הלכה ג
 טו"ע ח"ע סגמ ט"ז:
 מד ד ה מ"ט שם טו"ע
 ט"ז סגמ ט"ז:
 מה ו מ"ט שם הלכה ד
 טו"ע ח"ע סגמ ט"ז:

רבינו הגנאל

ואמר טעמא מאי משום
 דסביר מצוה קא עבדינן
 והאי דשמתינו להו כי
 היכי דליהו להו כפרה.
 מכלל דהני דמשמתי בדבר
 עבירה אי לקי פסולין הן:
 אהביר עד זומם אבוי
 אמר למפרע הוא נפסל
 מעידנא דאסהידו הוה ליה
 רשע והתורה אמרה אל
 תשע רשע עד פי' כגון
 תשע בב"ד ברי"ח ניסן
 והוהו בתשרי כל עדות
 שהנייני מניסן כולן פסולין
 ואם היא עדות בשטר
 בב"ד משהחזק השטר
 בב"ד מאותו היום נפסל
 הנייני אע"פ שאחר זמן
 באו העדים שפסלהו
 והלכתא כאבוי בהא:
 וכבר פירשונוהו באר היטב
 בפ' מרובה דרת תשלומי
 כפל. מומר אוכל נבילות
 להתאבד כלומר אכל
 נבילה להתאבד אכילה
 בש"ע (לאתא בש"ע דברי
 הכל פסול לעדות דאמרינן
 כשם שבתאורו לאכל
 עבר על לא תאכלו
 כל נבילה כך בתאורו
 לרב אחר יקח ממנו
 מומן ועיבורו לא לא
 תענה ברעך עד שקר אבל
 האוכל נבילה להכניס
 אביו אמר פסול
 הוה ליה רשע והתורה
 אמרה אל תשע רשע
 עד רבא אמר כשר רשע
 דחמס בעינן מיתבי אל
 דחמס רשע עד אל תשע
 חמס עד. אל תהוללין
 ומלוי ברבית והמועלין
 בשבועה מאי לאו אפילו
 שבועת שוא דליכא חמס
 קשיא לרבא. ושנינן לא
 אידיו ואידיו שבועת דממון
 כלומר שכפר בו ממון
 ותשבע לו ואמאי תני
 שבועות ליתנהו והמועל
 בשבועה ופקי' שבועות
 דעלמא כלומר שבועות
 עושבינן לו לזה והאי
 שגריא לאו דסמכא היא
 דרסינן בגמ' (שבועות)
 מ"ה ע"א) ושכנגדו (א)
 חשוד על השבועה ואפי'
 שובעת שוא. ואסקינא
 שובעת שוא וכל דדמי
 לה פסולין לשבועה ולא
 גזונא כי האי גזונא
 כשר לעדות ת"ש אל תשע
 רשע עד אל תשע חמס
 עד אלו הגולגין ומלוי
 ברבית ועלמה תיובתא
 לאבוי ואע"ג דאיתותב
 הלכתא כותיה דקיימא
 לן הלכתא כאבוי בעי"ל
 ק"מ' הוה מומר אוכל
 נבילות להכניס ופי' הוה
 עד זומם. לימא תלוקת
 אבוי ורבא כתנאי אבוי
 כ"י מאיר ורבא כרבי יוסי
 דתניא עד זומם פסול לכל
 התורה כולה דברי' מאיר
 א"ר יוסי ב"ר"א שהוהו
 בדיני נפשות אבל החם
 בדיני ממונות כשר בדיני
 נפשות לימא אבוי דאמר
 אפילו רשע דלאו דחמס

רבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל. תימנה הא דלומר צ"ל חוקת
 הכתום (צ"ד ד' ל"א. ו) וס' זה אומר של אצותי ואכלתי שני
 חוקה וזה אומר כו' האי אייתי סהדי דלכתימה היא ואכלה שני
 חוקה והאי אייתי סהדי דלכתימה היא ואכלה שני חוקה
 צהדי חוקה ואוקי ארעא צחוקת
 אצתימה ואמר רבא עדות מוכחשת
 היא והשתא מאי נפקא לן מינה כיון
 דלמר רבא לומר ולהבא הוא נפסל
 ה"ג היה לו לומר למאי דאיתמכות
 איתמכות אכל לעדות של אצתימה
 שהיה קודם שהוכחשו לא וה"ג גבי
 הזמה קאמר רבא גבי טעיה ומכירה
 דהזמה על הטעיה ולא על הגניבה
 למאי דאיתמכות איתמכות שהכחשה לא כ"ש
 וכ"ת דהתם מייירי שמוך כדי דבור
 הוכחשו והא מוכח אומה ששמעתי
 דפרק מרובה (צ"ק ע"ג: ו) וס' ג' ע"ג
 טעיה ומכירה דלפילו מוך כדי דבור
 לא מיפסלי למפרע אליבא דרבא וי"ל
 כיון שאותם שתי עדות צקרקע אחת
 היו כעדות אחת כדמפליג התם אכל
 הכא אף על פי שהזכור שקרינן על
 הטעיה על הגניבה לא הזכור:
אין כ"ו א"א חידושו. ושמע

דחידושו היו ממנה שאני פוסל
 את הראשונים תימנה דהתם (צ"ג ד' ד'
 ל"א): קאמר לימא רבא דלמר כרז
 חסדא דלמר צהדי סהדי שקרי למה
 לי ומפסלי שמי העדות אפי' בהוכחשו
 בעלמא דמחשאי אהדי תרווייהו
 פסולי ואם כן מאי חידוש הוא גבי
 הזמה לא פסלינן עדים הראשונים
 וש לומר דלמאי דבעי למימר התם
 מעיקרא דרבא סבירא ליה דרז
 חסדא היינו ליישנא דפסידא דלקוחות
 וי"מ דהא דקאמר הכא חידוש לאו
 אפסולא דקמאי קאי אלא אהשכירא
 דצמחאי כלומר היה לנו לפוסלן כל
 שתי כיתות וכיון דליכא פסולין לא
 ילפינן אף לגבי הפסול לפוסלן כלל
 הראשונים למפרע וכי האי גוונא
 אמרינן פרק (ג' ג"ד הנשה) (מולין ד' ע"ג
 וס') דלא ילפינן דטעם כעיקר מצטר
 בתלז משום דליכא צו חידוש צהדי
 דהא אי תרו ליה בתלזא כולי יומא
 שרי * וצניזול חדא שעה אסורטי):
דאסהידו בי תרי בחד ותרתי
 בחד. וקשה לר"ת

חדא דמאי קאמר דלכתימה צי תרי
 בחד ותרי צמד ומשום הכי ליכא
 חידוש הא תרי כמאה ועוד דמאי
 קאמר דפסלינאו בגזולנותה הא לא הוה
 מעין פלוגתייהו כלל דפליגי בהזמה
 ולא שייך איכא צינייהו אלא מעין
 פלוגתייהו ועוד דעדים זוממין מצעי
 ליה לעיל למימר כיון דאלמרת תרי
 בחד ותרי צמד דלמאי נקט עד זומם
 ונראה לר"ת דגרסינן דלכתימה תרי
 [צמד] ותו לא שלל חוסס כי אם האחד
 והשתא ניחא דלהכי נקט לעיל עד
 זומם לשון ימיד וניחא נמי הא דמני
 בגזולנותא פירוש נפסל בגזולנותא הוה
 קתא

תרי המזימים טפי מההוא חד ולאו חידוש הוא וגרסינן נמי * דפסליה
 בגזולנותא פירוש נפסל בגזולנותא הוה
 קתא
 מעין פלוגתייהו קתא: **מאי** שבועות ושבועות דעלמא. תימנה לימא אפי' ר' מאיר ע"כ לא אמר ר' מאיר פסול אלא גבי עד זומם דממון דרע לשמים שהעיד עליו והענישו ממון. אבל גבי אוכל נבילה להכניס רשע שבער על לא תענה ורע לבירות שהעיד עליו לית הלכתא כ"ו יוסי אלא כ"ו מאיר והואיל ורע לן תנא כותיה. כי את דבר חמא קטל נפשא אמר ליה ריש (לקיש) גלותא לרב אחא בר יעקב עיין בריהו א"ר דאי קטל ניכריהו כלומר יכו אותו בכמהו ליהיהו מלשן הכא כן פירשוהו מקצת הגאונים דאמר ליהיהו א"ר יבא את עיני רוב חכמי הגאונים אמרו קטסינן אותו ונטולתי את כחו ואת רוחו. אתו תרי סהדי ואסהידו דודאי קטל ואתו סהדי אחרנא אסהידו בחד מהני

עד זומם. העיד צניסן והוהו צתשרי על עדות זו: למפרע. כל עדות שהעיד מניסן ואילך פסולין שהרי משהעיד עדות זו הוא רשע: **מין ולהבא.** משהחוס: חידוש הוא. שנפסלין שנים צצציל שנים שאומרים עמנו הייתם דמאי חיות דממכת אהני סמוך אהני אלא

גזולנותא. שהעידו גזולנין
 הם על גזילה שגזלו צניסן. חידוש ליכא
 דהא מילתא אחרני קמסהדי אכל
 פסידא דלקוחות איכא: יע"ל קג"ס.
 יאוש שלא מדעת צאלו מציאות (צ"מ
 ד' ל"א). עד זומם הכא. למי העומד
 מצילוי צפ"ק דעירובין (ד' ע"ו). קידושין
 שלא נמסרו צצציה צהאיש מקדש
 (קדושין ד' נ"א). גילוי דעת צגיטין
 שהולח גט (גיטין ד' נ"ד). מומר (צ"מ
 נבילות להכניס לקמן: ה"ג מומר)
אוכל נבילות להציבון דברי הכל פסול.
 דכיון דמשום ממון קעביד דהא
 שכיחא צול טפי מדהימירא הוה ליה
 כרעע דחמס ופסול לעדות: שבעת
 שוא. על העמוד של אפן שהוא של
 אפן. שבעת שקר על העמוד של אפן
 שהוא של זב. אע"ג דלאו רשע דחמס
 הוא: ומלוי רביע. הני אפן אוכל
 נבילות להכניס לא. ומייהו למציבון
 כגולגין ומלוי רביע דמו דמשום ממון
 קעביד הלכך חשוד למיסקל שומדא
 ואסהדי שקרא: דיניי נפשות. שכיון
 שהחשוד לחמור הוחמד לקל: אפי'
 כ"י מאיר. דיינו נמי מקולא לחומרא
 דאוכל נבילות רע לשמים דאינו רע
 לצריות אכל מעיד שקר בממון רע
 לשמים ורע לצריות שהרי מפסידין
 צעדו וקא פסיל ליה אפי' משום
 נבילות לעדות ממון: אליבא דרבי
 יוסי דר"ע לא פליגי. כלומר אפי'
 ודאי לאו כרבי יוסי מני לאוקומא
 למילתיה כיון דלמר רבי יוסי (ב) ממון
 נפשית לא ומיפסל ואע"ג דממון
 הוה רע לשמים ורע לצריות וכל שכן
 דמנבלה לממון לא חפסיל ולאפי' על
 כרתייה תנאי היא: כי פליגי אליבא
 דר' מאיר. כלומר לרבא לא תוקמא
 כתנאי דרבא אפילו אליבא דר"מ אמר
 למילתיה (ה) : האי. דקמני אלו הגולגין
 ומלוי רביע דמשמע אכל אוכלי
 נבילות כשרין: ר' יוסי א"ר. דלמר
 מקולתא לחמירתא לא ויחידהה הוא:
 לפיכך ויעיניה. * ינקרו את עיניו
 דצטלו מיתות צ"ד והאי קנסא קא
 עבדינן ציה צ"ד מכן ועונשין שלל
 מן המורה. וי"א יטלו ממונו ויתנו
 לירשין. ויש אומרים שמתא. ורשון עיקר: חושל. שעדין קלפין:

תוס' ר"ה אין וכו'
 ובבב"ש ח"א שנה אסור.
 עיין מ"ק דף מ' תוס' א'
 נפקא וצניזים דף ד' ע"א
 תוס' ד"ה חידוש. ולא יכתיב
 להנין דהתם שרין לומר כיון
 דהניא דכשר בתלז חידוש
 לקולא לא לפי מתייה שום
 דבר דללמא וגם החומרא
 דטעם כעיקר הוא חידוש
 רק צצציה בתלז אכל הכא
 הא פסוליס דהראשונים לא
 צריק למילף כלל מהזמה אלא
 מצמחא הוא כמו כל שני
 מני עדות המזימים. ופי'
 יאיר עיי':

הגהות הב"ח
 (א) גבי' מ' תרי צמד ותרי
 בחד אי מני: (ב) ר' יוסי
 ד"ה אליבא דר' י' רש"י
 מממון נפשית: (ג) ד"ה
 כי פליגי וכו' למילתיה
 הס"ד דמאי מ"ה הדיא
 דקמני:

דוהו קל פסול. כ"י מאיר דאמר הוהו אפילו בדיני ממונות שהוה אמר ר' מאיר ע"כ לא אמר ר' מאיר פסול אלא גבי עד זומם דממון דרע לשמים שהעיד עליו והענישו ממון. אבל גבי אוכל נבילה להכניס רשע שבער על לא תענה ורע לבירות שהעיד עליו לית הלכתא כ"ו יוסי אלא כ"ו מאיר והואיל ורע לן תנא כותיה. כי את דבר חמא קטל נפשא אמר ליה ריש (לקיש) גלותא לרב אחא בר יעקב עיין בריהו א"ר דאי קטל ניכריהו כלומר יכו אותו בכמהו ליהיהו מלשן הכא כן פירשוהו מקצת הגאונים דאמר ליהיהו א"ר יבא את עיני רוב חכמי הגאונים אמרו קטסינן אותו ונטולתי את כחו ואת רוחו. אתו תרי סהדי ואסהידו דודאי קטל ואתו סהדי אחרנא אסהידו בחד מהני